

Haren og skilpadden

Tekstbearbeidelse og illustrasjoner:

Anne Schjelderup

Filosofiske spørsmål:

Ariane Schjelderup og Øyvind Olsholt

Sist oppdatert: 15. november 2003

Det var en gang en hare som var så stolt over at han kunne løpe så fort. Han skrøt til alle dyrene han møtte om hvor forferdelig rask han var. «Ingen andre», sa haren, «kan løpe så fort som meg». Han var så stolt av seg selv, han syntes at han var fantastisk flink som kunne løpe så fort. Ekornet for eksempel, hva kunne vel det. Det kunne klatre i trær og samle nøtter, men kunne det løpe like fort som ham kanskje? Nei, se det! Ingen kunne måle seg med haren! Og så den dumme skilpadden da! Du for en treig sinke. Han beveget seg jo knapt bortover, stor og tung som han var. Så klønete og lite elegant. Haren så foraktelig på sin kamerat.

Den stakkars skilpadden var ordentlig lei seg over å bli ertet så fælt av haren. Før hadde han likt å være sammen med de andre dyrene. Han var en snill og trofast venn, derfor likte de andre dyrene ham, og lekte gjerne med ham. Men etter at haren kom, ble alt forandret. Nå bare ertet de andre dyrene ham, og lo av ham fordi han var så treg. Han sluttet å gå bort til de andre dyrene når haren var der. Kom de bort til ham, ble han redd, og gjemte seg i skallet sitt. Han syntes til slutt at haren hadde rett, at han bare var treg og dum, og ikke fortjente at de andre skulle være venner med ham.

En dag kom haren med de andre dyrene bort til skilpadden. Skilpadden gjemte seg inni skallet sitt. «Vis oss hvor fort du kan løpe da, skilpadde», sa haren. «Kan ikke vi to løpe om kapp!» Skilpadden krøp lenger inn i skallet sitt. De andre dyrene lo og herjet, og så planla de en løype som haren og skilpadden skulle løpe. Bjørnen løftet skilpadden bort til startstreken. «Nå må du ikke gi opp før du har begynt da», sa han vennlig til skilpadden, før han satte den ned.

Skilpadden ble så fryktelig glad for at bjørnen snakket så vennlig til ham. Forsiktig stakk han hodet ut av skallet og så seg rundt. Alle dyrene var samlet rundt dem. «Klar, ferdig, gå!», sa hunden, og ga dem tegn til å sette av gårde. Haren føk av sted i en fart, og var snart ute av syne. Skilpadden husket hva bjørnen hadde sagt, og begynte traust å gå etter haren.

Haren løp som en vind, og var strålende fornøyd med seg selv. Skilpadden kunne han ikke se, så langt etter ham var den. «Skilpadden kommer ikke frem før i morgen», sa han til seg selv, og lo. Da skulle han samle alle dyrene til å stå ved målstreken og le av det dumme kreket. Det skulle vel bli morsomt!

Det var godt og varmt, og haren begynte å bli tørst. Ved stien rislet en klar bekk, og haren stanset for å drikke. Ved bekken var et stort tre som ga så deilig skygge. Haren la seg bedagelig i skyggen for å hvile seg litt. Han hadde jo så skrekkelig god tid, så fem minutter fra eller til spilte ingen rolle. Haren koste seg, og rett som det var så sovnet han.

Først da skilpadden var nesten fremme ved mål, våknet haren, og så at skilpadden holdt på å vinne løpet. Han spratt opp, og løp så fort han kunne for å ta igjen skilpadden. Men akk, skilpadden kom først i mål. Alle dyrene lo, men denne gangen lo de ikke av skilpadden!

Fil osofiske spørsmål

1. *Haren var så stolt av sin egen hurtighet at han begynte å gjøre narr av de dyrene som ikke var like raske. Får du lyst til å gjøre narr av andre som ikke kan det samme som deg? Kjenner du noen som er flink til et eller annet uten å skryte av det? Hvorfor skryter vi? Hva ønsker vi å oppnå med å skryte?*

Hva tenker du når du hører andre skryte av seg selv? Hva tenker du når du hører andre skryte av andre?

2. *Skilpadden ble ertet fordi den var så treg. Men kunne vi tenke oss historien slik at det var skilpadden som ertet haren fordi den var så rask? Er det alltid slik at hurtighet er bra og treghet er dårlig? Hvorfor/hvorfor ikke?*

Er alle som er trege også dumme? Og er alle som er raske også kloke? Eller kan det tenkes omvendt? Hvis det kan tenkes omvendt, hvorfor er det alltid så om å gjøre å være kvikk og rask?

3. *Før var skilpadden god venn med alle dyrene i skogen. Etterat haren kom begynte alle å erte/mobbe ham. Til slutt trodde skilpadden at han fortjente å bli ertet/mobbet fordi han var så treg.*

Men fortjente han virkelig det? Er det i det hele tatt noen som fortjener å bli ertet/mobbet? Hvis ja, hvorfor? Hvis nei, hvorfor skjer mobbing likevel? Hvem er det mest synd på: den som blir mobbet eller den som mobber?

Før haren kom hadde ikke skilpadden tenkt på sin egen treghet som noe dumt og teit, men det gjorde han nå. Er det andre som bestemmer hvordan vi tenker om oss selv eller har vi et ord med i laget selv også? Har du vært med på å bestemme hvordan andre tenker om seg selv? Hva var det du sa eller gjorde da? Hadde det vært best om ingen lot seg påvirke av hva andre sa eller gjorde?

Forsøk å ikke bry deg om hva noen sier eller gjør i en hel time. Hvordan gikk det?

4. *Bjørnen oppmuntrer skilpadden ved å si at han ikke må gi opp før han har begynt - eller er det trøst han gir? Hva er egentlig forskjellen på å oppmuntre og å trøste noen?*

Kan man trøste noen uten samtidig å oppmuntre dem? Og kan man oppmuntre noen uten samtidig å trøste dem?

5. *Haren er overbevist om at han kommer til å vinne løpet. Han er så overbevist at han ikke tar motstanderen sin alvorlig i det hele tatt. Synes du haren er dum som:*

*- er overbevist om sin egen overlegenhet
- ikke tar sin motstander alvorlig*

Eller vil du si at det er helt OK å være overlegen og ikke å ta sine motstandere alvorlig? Hvis ikke, hva er galt med det? Er det galt å være selvsikker eller er det galt å være usikker på seg selv? Hva skal vi kalle en som hverken er selvsikker eller usikker på seg selv?

6. *Skilpadden vinner løpet. Men det betyr selvfølgelig ikke at skilpadden er det raskeste dyret av de to. Hva forteller skilpaddens seier oss? Hva kan vi lære av denne fortellingen?*

Anta at du er skilpadden. Etter løpet kommer det en journalist opp til deg og stiller deg følgende spørsmål: «Hvordan er det mulig for en skilpadde å slå en hare i et hurtighetsløp?» Hva vil du svart journalisten?

7. *Om haren hadde våknet opp bare noen minutter før (eller om han ikke hadde sovnet i det hele tatt) ville han vunnet løpet enkelt som bare det. Men hadde fortellingen blitt den samme med en slik slutt? Hvorfor tror du Æsop valgte å la skilpadden vinne? Hva vil Æsop fortelle oss ved å la den trege skilpadden vinne over den kvikke og raske haren?*